

STRATEGIA DE CERCETARE ȘI INOVARE PENTRU SPECIALIZARE INTELIGENTĂ (RIS3) A REGIUNII NORD-EST 2021-2027

Strategia de Cercetare și Inovare pentru Specializare Inteligentă a Regiunii Nord-Est este **realizată printr-o abordare de tip bottom-up**, care s-a bucurat de contribuția unui număr ridicat de actori ai ecosistemului regional de inovare, cu scopul de a stabili domeniile în care se vor concentra investițiile aferente Obiectivului de Politică 1 al politicii de coeziune “O Europă mai competitivă și inteligentă” pentru perioada 2021-2027.

GUVERNANȚA

este asigurată de o serie de structuri și parteneriate dedicate, care acționează împreună cu reprezentanții ecosistemelor sectoriale de inovare, astfel:

- **ADR Nord-Est**, acționează la nivel **operațional**, având rolul de a elabora, implementa și monitoriza strategia, de a coordona procesul de descoperire antreprenorială pentru identificarea/actualizarea nișelor de specializare inteligentă, a soluțiilor de dezvoltare și materializarea lor în proiecte viabile, a promova și susține internaționalizarea RIS3 Nord-Est;
- **Consortiul Regional de Inovare**, structura partenerială formată din 36 membri¹, reprezentând în mod echilibrat principalele categorii de actori de inovare din cvadruplu helix regional, având rolul de a aviza și coordona **strategic** elaborarea și implementarea strategiei, a portofoliului de proiecte prioritare, avizarea rapoartelor de implementare, monitorizare și evaluare;
- **Consiliul pentru Dezvoltare Regională Nord-Est** este structura regională decizională, conform legii, formată din 24 membri², reprezentanți ai autorităților publice locale, care aprobă Strategia de Cercetare și Inovare pentru Specializare Inteligentă a Regiunii Nord-Est.

PROCESUL DE DESCOPERIRE ANTREPRENORIALĂ

Prin maparea lanțurilor valorice regionale, identificarea actorilor cheie din fiecare lanț valoric și a competențelor CDI asociate, s-au pus bazele **microsistemelor de inovare sectoriale (839 entități)**, care asigură facilitarea dialogului continuu între patru categorii principale de actori regionali (cvadruplu helix): (1) entități de cercetare, dezvoltare, inovare, universități, (2) mediul privat, (3) autorități și instituții publice și (4) societatea civilă. Metodologia de desfășurare a întregului proces **de descoperire antreprenorială** (Entrepreneurial Discovery Process-EDP) asigură transparență, continuitate și trasabilitate și este descrisă în **Anexa nr. 2 - Repere metodologice, RIS3 Nord-Est**.

IDENTIFICAREA DOMENIILOR CU POTENȚIAL DE SPECIALIZARE ÎN REGIUNEA NORD-EST

a avut la bază analiza unui număr de **10 criterii specifice**: existența aglomerărilor industriale, existența unor factori naturali care favorizează dezvoltarea sectorului, existența structurilor asociative, situația lanțurilor valorice industriale regionale, caracterul inovativ al domeniului, performanțele regiunii în domeniu, avantaje competitive și comparative, existența unor competențe regionale, existența unor infrastructuri CDI&TT, corelarea cu provocările majore (inclusiv societale). Astfel au fost identificate următoarele domenii și nișe cu potențial de specializare:

¹ <https://www.adrnorddest.ro/storage/2021/06/Anexa-nr.-1-Componenta-CRI-Nord-Est-aprilie-2021.pdf>

² Conform legii nr. 315 din 28 iunie 2004 privind dezvoltarea regională în România, este alcătuit din: președintele consiliilor județene din regiune, un reprezentant al consiliilor locale municipale din fiecare județ al regiunii, un reprezentant al consiliilor locale orășenești din fiecare județ al regiunii, un reprezentant al consiliilor locale comunale din fiecare județ al regiunii.

AGROALIMENTAR & INDUSTRIA LEMNULUI 	Smart-farming Utilizarea produselor agricole în scopuri non-alimentare Impactul agriculturii asupra mediului Biosecuritate și siguranță alimentară Sectorul forestier și industria lemnului
ENERGIE 	Energie din surse alternative Eficiență energetică
MEDIU 	Apă (soluții inovative) Aer (soluții inovative) Economie circulară
TEXTILE 	Procese și aplicații high-tech în textile Textile tehnice și funcționale Digital fashion
TIC 	Modernizare industrială Cybersecurity Trasabilitate și big data Smart-city și smart-village Dezvoltare de noi produse TIC hardware & software
SĂNĂTATE 	Biotehnologii medicale și farmaceutice Medicină de precizie Medicină de prevenție e-Health Biosecuritate (medicina veterinară – medicina umană)
TURISM 	Soluții TI&C Marketing și promovare creativă Turism pentru stil de viață sănătos Eco-turism Turism de business Turism cultural

ATUURI ȘI PROVOCĂRI A NIVEL REGIONAL:

- teren bun pentru agricultură, resurse umane specializate, experiența în agricultură ecologică, dar probleme funcționale și viziune limitată privind potențialul activităților agricole de beneficii pentru societate;
- mix de industrii tradiționale cu masă critică și companii fanion în domenii de tehnologie avansată, interes al industriei pentru inovare, dar practici bazate pe lipsa de viziune pe termen lung și capabilități limitate de a interacționa cu cercetarea și aplica rezultatele acesteia;
- potențial ridicat pentru sisteme socio-economice autosustenabile, dar nivel redus de interconectivitate pentru a stabili lanțuri valorice integrate;
- educație academică și facilități de cercetare bune, dar conexiuni imperfecte cu societatea și mediul de afaceri, inovarea și antreprenoriatul nu sunt în topul agendei, formarea profesională insuficientă.

Regiunea Nord-Est deține avantaje competitive pe plan european bazate pe produse prețuri mai mici, dar cu valoare adăugată scăzută. Inovația rămâne cantonată încă în anumite zone de excelență, fără ca

impactul ei să se disemineze la nivelul tuturor firmelor din economie. Dezvoltarea (în special tehnologică) este îngreunată de calitatea pregătirii și disponibilitatea forței de muncă, precum și de insuficienta dezvoltare a rețelelor de afaceri și a clusterelor. Ca atare, într-un scenariu fără intervenție, actualul profil economic regional ar fi unul nesustenabil pe termen lung, blocând în continuare Regiunea pe ultimul loc la nivel național din punct de vedere al PIB/locuitor.

VIZIUNE ȘI PRIORITĂȚI

Viziunea de dezvoltare la orizontul anului 2027: *Regiunea Nord-Est creează, transferă și transpune în practică inovație sistematic, sustenabil și cu beneficii societale, în următoarele domenii-cheie – agroalimentar & industria lemnului, textile, sănătate, turism, TIC, energie și mediu.*

Strategia propune acțiuni concrete pentru fiecare din **factorii determinanți ai competitivității regionale**, care pot concura pentru a da “un suflu nou” economiei regionale în sectoarele și nișele cu potențial de specializare, concentrate cu precădere pe:

- **resursele umane** – care asigură fructificarea inteligenței locale-calificările superioare și educația pe parcursul întregii vieți fiind esențiale pentru dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere;
- **companiile** - care generează valoare adăugată, crează locuri de muncă, investesc pentru inovare, modernizare tehnologică, digitalizare, economie circulară, etc.;
- **infrastructura de cercetare-dezvoltare** și utilizarea acesteia la parametrii optimi și de eficiență înaltă reprezentând o condiție de bază a unei dezvoltări durabile;
- **intermediarii de cunoaștere** (incubatoare și acceleratoare de afaceri, centrele de transfer tehnologic și clusterelor) - ca motor de creștere și valorificare a tehnologiilor de vârf;
- **parteneriatul public-privat** - indispensabil pentru punerea în aplicare a rezultatelor din cercetare-dezvoltare și absorbția fondurilor structurale.

Strategia este gândită să intervină pe următoarele direcții:

P1: Dezvoltarea resurselor umane pentru cercetare-inovare și tranziție industrială, prin promovarea parteneriatelor pentru dezvoltare/actualizare curricula educațională și sincronizarea ofertei de pregătire cu nivelul tehnologic actual din domeniile prioritare smart, facilitarea stagiilor de practică a elevilor, studenților, masteranzilor, doctoranzilor în industrie și dezvoltarea activităților extrașcolare dedicate creativității și atitudinii inovative, dezvoltarea aptitudinilor pedagogice în învățământul preuniversitar și universitar regional și familiarizarea cadrelor didactice cu noile trenduri și tehnologii relevante pentru domeniile Smart.

P2: Creșterea capacității companiilor de a inova și exploata potențialul regional pentru digitalizare prin dezvoltarea capacității ecosistemului antreprenorial de inovare pentru crearea, maturizarea și internaționalizarea start-up / spin-off în domenii de specializare inteligentă, sprijinirea dezvoltării tehnologice și durabile a companiilor inovative (investiții inovative pentru noi tehnologii, transformare digitală și soluții de economie circulară), dezvoltarea unor soluții smart pentru dezvoltarea comunităților locale.

P3. Creșterea capacității, performanțelor și atractivității ecosistemului regional de cercetare-dezvoltare prin consolidarea capacității de cercetare-inovare la nivel regional, ca răspuns la nevoile identificate în EDP, promovarea colaborării între organizațiile CDI și mediul de afaceri, dezvoltarea capacității de transfer tehnologic regionale.

P4. Creșterea capacității de asociere și internaționalizare prin susținerea creării și consolidării rețelelor de afaceri și a clusterelor, promovarea cooperării interregionale și internaționale în domeniul CDI, atragerea investițiilor străine directe în domenii prioritare Smart.

P5. Dezvoltarea capacității administrative la nivel regional, a actorilor implicați în elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și revizuirea RIS3 Nord-Est și dezvoltarea competențelor la nivelul entităților implicate în procesul de descoperire antreprenorială.

PORTOFOLIUL DE PROIECTE

Strategia are un portofoliu **85 proiecte prioritare** (valoare estimată totală de 728,85 mil. Euro), propuse pentru implementare în perioada de programare 2021-2027, prin: (1) Programul Operațional Regional Nord-Est 2021-2027, (2) programe operaționale naționale³, (3) programe naționale de investiții sau (4) fonduri gestionate direct de Comisia Europeană, care sprijină dezvoltarea inovativă. ADR furnizează un set de servicii de informare și asistență tehnică promotorilor de proiecte în vederea identificării de parteneri și surse de finanțare necesare implementării.

IMPLEMENTARE

Strategia de Cercetare și Inovare pentru Specializare Inteligentă a Regiunii Nord-Est este:

- **parte componentă din Planul pentru Dezvoltare Regională Nord-Est 2021-2027** (<https://www.adrnordest.ro/ce-oferim/planificare-si-programare-regionala/>)
- **se corelează cu obiectivele Strategiei Naționale pentru Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă**, (document cadru, iunie 2020), obiectivele specifice - O1.4 Modernizarea și utilizarea eficientă a infrastructurii CDI, O2 Susținerea ecosistemelor de inovare asociate specializărilor inteligente, O3.1 Cooperare public-privat, O3.3 Susținerea antreprenoriatului pentru inovare, O4.2 Dezvoltarea colaborărilor bilaterale/multilaterale pentru CDI și RIS3
- **respectă prevederile Regulamentului cadru privind programul Orizont Europa** (Comisia Europeană, 2018, EC COM 435 final) și ale **Agendei europene reînnoite pentru cercetare și inovare** (Comisia Europeană, 2018 COM 306 final)
- **răspunde cerințelor din Raportul de țară al Comisiei Europene privind România** (EC SWD, 2020 522 final).

INTERNAȚIONALIZARE

Regiunea Nord-Est este membră a următoarelor **Platforme Europene de Specializare Inteligentă** și parteneriate tematice:

- S3P Industry/ Modernizare Industrială, parteneriatele tematice Regional Investments for Textiles Innovation, Water Smart Territories și Medicină Personalizată;
- S3P Energy, parteneriatul tematic Bioenergie;
- S3P Agri-Food: parteneriatul tematic High-Tech Farming;

Regiunea colaborează cu următoarele **comunități ale cunoașterii (KIC)** asociate European Institute of Innovation: EIT Climate, EIT Manufacturing, EIT Mobility și EIT Food. ADR Nord-Est este membru (cu statut de observator) al Vanguard Initiative.

ADR Nord-Est este membră în rețelele **European Enterprise Network** (2013) și **European Regions Research and Innovation Network** (2019). Prin intermediul **Biroului de Reprezentare de la Bruxelles** (2010) și compartimentul ADR Nord-Est dedicat specializării inteligente (9 experți), regiunea participă la grupuri de lucru organizate de entități europene (e.g. Centrul Comun de Cercetare (JRC) al Comisiei Europene, EURADA) pe teme de specializare inteligentă și colaborare interregională în domeniul smart.

DATE DE CONTACT:

Coordonator RIS3 Nord-Est - Gabriela Macoveiu, Director Direcția Comunicare, Inovare și Cooperare Externa, ADR Nord-Est

Informații detaliate sunt disponibile aici: <https://www.adrnordest.ro/ce-oferim/specializare-inteligenta/>

³ POCIDIF=Programul Operațional pentru Cercetare, Inovare, Digitalizare și Instrumente Financiare, POS=Programul Operațional pentru Sănătate, PODD=Programul Operațional pentru Dezvoltare Durabilă, POEO=Programul Operațional pentru Educație și Ocupare, detalii aici [https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/](https://mfe.gov.ro/minister/ perioade-de-programare/perioada-2021-2027/)